

Asia: VN/15021/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n muuttamisesta.

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Näkövammaisten liitto kiittää liikenne- ja viestintäministeriötä mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n muuttamisesta.

YK:n vammaisten henkilöiden ihmisoikeussopimuksen (SopS 26-27/2016) 21 artiklan mukaan sopimuspuolet toteuttavat kaikki asianmukaiset toimet varmistaakseen, että vammaiset henkilöt voivat käyttää oikeutta sanan- ja mielipiteenvapauteen, mukaan lukien vapaus etsiä, vastaanottaa ja välittää tietoja ja ajatuksia yhdenvertaisesti muiden kanssa sekä käyttäen kaikkia valitsemiaan tämän yleissopimuksen 2 artiklassa määriteltyjä viestintämuotoja, muun muassa: a) antamalla suurelle yleisölle tarkoitettua tietoa vammaisille henkilöille oikea-aikaisesti ja ilman lisäkuluja sellaisessa saavutettavassa muodossa ja sellaista saavutettavaa teknologiaa käyttäen, jotka soveltuvat eri tavoin vammaisille henkilöille; b) hyväksymällä sen, että vammaiset henkilöt käyttävät virallisessa vuorovaikutuksessaan viittomakieliä, pistekirjoitusta, puhetta tukevaa ja korvaavaa viestintää sekä kaikkia muita valitsemiaan saavutettavia viestintäkeinoja, -tapoja ja -muotoja, sekä helpottamalla näiden käyttöä; c) kehittämällä yksityisiä tahoja, jotka tarjoavat palveluja myös internetin välityksellä suurelle yleisölle, antamaan tietoa ja palveluja vammaisille henkilöille saavutettavassa ja käyttökelpoisessa muodossa; d) kannustamalla viestimiä, internetin välityksellä tietoa antavat tahot mukaan lukien, tekemään palvelunsa vammaisille henkilöille saavutettaviksi; e) tunnustamalla viittomakielten käytön ja edistämällä sitä. Lisäksi yleissopimuksen 30 artiklan mukaan sopimuspuolet tunnustavat vammaisten henkilöiden oikeuden osallistua yhdenvertaisesti muiden kanssa kulttuurielämään ja toteuttavat kaikki asianmukaiset toimet varmistaakseen, että vammaiset henkilöt voivat muun ohella seurata televisio-ohjelmia, elokuvia, teatteria ja muuta kulttuuri-toimintaa saavutettavassa muodossa.

Yleisradiolain 7 §:ään tehtävä muutos, jossa tekstimuotoisen sisällön tulisi olla liitännäistä audiovisuaaliseen sisältöön, ei ole ongelmaton. Saavutettava tekstipohjainen viestintä on tarpeellista ja tärkeää näkövammaisille. Hallituksen esityksessäkin tunnustetaan negatiivinen

vaikutus kansalaisten tiedonsaantiin ja sananvapauteen. Maksuttoman journalismin saatavuus verkkomedioissa vähenee. Maksuttoman journalismin saatavuus on taattava saavutettavan tiedonvälityksen turvaamiseksi YK:n vammaissopimuksen edellyttämällä tavalla. Saavutettavuuden kautta tiedonsaanti voidaan turvata yhdenvertaisesti myös näkövammaisille henkilöille. Alan toimijoiden on sitouduttava noudattamaan verkkopalveluissaan saavutettavuuslainsäädännön määräyksiä.

YK:n vammaisyleissopimuksen velvoitteet tulee huomioida täysimääräisesti, kun Yleisradion tehtäviä yhteensovitetaan kilpailuoikeutta sääntelevän lainsäädännön vaatimuksiin.

Möttönen Markku
Näkövammaisten liitto ry